

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Utravalóul.

Irta: Ábrányi Emil.

Engedelmet kérek a képviselő uraktól, akik a nyári szünetet arra akarják felhasználni, hogy tizes csoportokban utazzák be az országot és közvetlenül érintkezzenek a választók tömegeivel. Engedelmet kérek arra, hogy utravalóul egy pár megjegyzést adjak nekik. Én magam ezeket a reflexiókat nyári filozofálásnak minősítem. De talán akad bennük egy és más, aminek az igazságát és valószínűségét az aktuális politika is megszívelheti.

Nem győzöm eleget ismételni, tehát ezúttal is ide írom: az ész erejével, a kitarítás nyugalmával kell a nemzet számára kivezető utakat, kedvező megoldást keresnünk. Indulatosság, idegesség, kapkodás csak a zavar fokozására szolgál. — Fegyelmetlenségre hevülő egyéni becsvágy épenséggel halálos csapást mér minden szerencsés kibontakozásra.

A parlament többségének, a függetlenségi pártnak a közelmúltban történtek után kétszeres kötelessége, hogy politikai érettségéről meggyőző bizonyítást nyújtson a szünet alatt ránéző és tőle higgadt magartartást váró közvéleménynek. A politikai érettség legelső feltétele pedig az, hogy ne hallgasson se a tulheves véralkat tüzes beszédeire, se a népszerűségvadászok szírhangjaira, hanem egységes tömörüléssel menjen az egységes vezető lobogója után; egységes bizalommal kövesse azokat a férfiakat, akik méltók és képesek rá, hogy a magyar államiséget komoly küzdeleken keresztül jobb jövő felé kalauzolják.

A politikai érettség legbizonyosabb ismertető jele — gondolom — az, ha egy munkára, tettekre, alkotásokra hivatott párt nem hagyja magát eltereltetni attól a kiváló missziótól, hogy ennek a sokszorosán zaklatott országnak időt szerezzen, megfelelő és jól beosztott időt szerezzen az eredményes fejlődésre, a tekintélyt és erőt adó belső konszolidációra. Politikailag érettek akkor vagyunk a közvélemény előtt, ha semmiféle zajongástól és mindenáron való ellenzékesinálásnak semmiféle harcias dübörgésétől nem

engedjük tulkiáltatni a lelkiismeret mély, de csöndes szavát, mely szakadatlanul a nemzet irányában vállalt felelősséget juttatja eszünkbe és szakadatlanul arra int, hogy a megvalósításra kitűzött feladatokat tényleg megvalósítani tartozunk.

Még nyugodt napokban, még szélesöndes tengeren is a kormányosok ébersége, a kapitányok intéző szava dönti el a meghatározott cél felé haladó gálya sorsát. De amikor dagad a hullám és süvöltő vihar támadja meg a hajó recsegő bordáit, akkor a legmagasabbra fokozott diszciplínával kell hallgatni a vezetők parancsszavára. Jaj annak a hajónak, ahol a matrózok egy része gunyos kritikát kiabálva és engedetlenül futkos a fedélzeten, más része pedig ijedten, vagy duzzogva, de mindenesetre tétlenül ácsorog a kabinokban. Jaj a hajónak, ahol a legjobbakon is annál rezignáltabb csüggedés vesz erőt, mennél szilajabb energiával tombol a fekete orkán. Ha guny, kételkedés, dacos szófogatatlanság uralkodik ott, ahol csak forró bizalom, hideg munka, vasfegyelem és tömör cselekvés győzheti le az elnyeléssel fenyegető oceán komor dühét.

Erre gondoljunk mindnyájan, akik a nyári fegyvernagyvadás rövid szünete alatt hasznos elmélkedésre fordíthatjuk az időt. És arra, hogy minden nehezítést, minden szeszélyes differenciát úgy kell betömnünk, mint egy-egy veszedelmes léket a viharrongálta gályán. Most nem a kitörés, nem a felháborodás, nem a vadaskodó és meghasonlást kereső büszkeség az igazi hazafiság.

Most a pártok erénye a fegyelemben van; és a magyar politikusok nagy kötelessége az összetartás. Most a függetlenségi párt legnagyobb ékessége az volna, hogy ami taktikát a vezetés tudása, ügyessége, kormányzó művészete kigondol, annak a keresztülvitelére férfias izommal, tisztalátásu szemmel és ne ijesztgetésre, sem olesó tapsokra nem reagáló szilárd akarattal falankszba álljon.

Paradicsomi állapot volna, ha mindig azt lehetne tenni a politikában, ami népszerűséget hoz, ami tapsokat biztosít. De csak komédiások pályáznak minden áron a nép-

szerűsége. Csak hisztrió sovárogo a a mindennap kijáró taps-mennyiség bájos muzsikájára. Komoly politikusok, komoly pillanatokban mindent fel tudnak áldozni az állam javáért, — a népszerűséget is.

Akit ész, tudás, idő és tapasztalat komoly politikussá érlelt, az biztosan meg tudja választani azt a pillanatot, ahol első és egyetlen kötelesség: mindent alárendelni az ország becsületének, a nemzet boldogságának. Első egyetlen kötelesség: hű nagybecsűléssel hozzásimulni azoknak az áldozatkészségéhez, — azoknak az akarathoz, akiket tehetség, kipróbált jellem, minden gyanúsítás fölött álló hazafiság és a legjobbak bizalma emelt az állam kormányosaivá; akiket nem a hatalom önző vágya tart meg a kormányon, hanem az a vágy, hogy a nemzetnek használjanak; az a tudat, hogy a bennük rejlő kvalitások értékes összegével az ország hasznára lehetnek; és az a remény, hogy az összes magyarság közreműködésével sikerül megtalálni azt a kibontakozást, — mely a parlamenti szünet lejáratakor nem a testvérharcot, nem a zürzavart, nem a marakodás szégyenét hozza, hanem az összhangot, a munkát, az alkotókedvet, a szerencsés továbbfejlődést, a megszilárdult magyar államiséget.

Politikai híreink.

Budapest, július 20.

A pártok egyezkedése. A bécsi Zeitz, amely szenvedélyesen dolgozik a válságkombinációkban, ma azt a hírt hozza, hogy augusztus végén a magyar pártok megkezdik az egyeztető tárgyalásokat. — A pártok kész tervezetekkel járulnak majd az e célra egybehívandó értekezlet elé. A megbeszéléseknek az lesz a célja, hogy a válságot minden részletében, kiváltképpen a bankkérdésben megoldják.

Az új birodalmi kancellár látogatása. A Fremdenblatt írja: Az utóbbi időben ismételt felmerült az a hír, hogy Beettmann Hollvég német birodalmi kancellár a a közeljövőben bemutatkozni szándékozik Ferenc József ő felségének. Bár erre vonatkozólag még nem történtek határozott intézkedések, a hírek mégis nagy a belső valószínűsége és az új birodalmi kancellár bemutatkozása ő felsége előtt talán szeptember havában meg fog történni.

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomdai vállalata munka felvételi irodáját Kossuth- és Városház-utca sarkára helyezte át.

A magyar ipar véd-bástyája.

A Magyar Védő-Egyesület debreceni fiókjának jelentése a múlt évről.

Debrecen, július 20.

A Magyar Védő-Egyesület debreceni fiókjának múlt évi működéséről most teszi közzé a jelentést Nagy József titkár. Zajtalan, de annál nemesebb munkát végez ez az egyesület. Védi, pártolja a magyar ipart, kizárólag magyar iparcikkek beszerzésére buzdítja a közönséget. E célt tekintve, joggal hihetné az idegen, hogy az az egyesület itt Debrecenben a város legerősebb egyletei közé tartozik. Hogy ezzel szemben mi a valóság, azt elmondják az évi jelentés bevezető sorai. Így:

„Egyesületünk nemcsak a szellemi vezetés terén jeleskedik, hanem úgy a központ, mint a vidéki fiókok anyagilag is sokat áldoznak törekvő iparosok segítésére, vagy állami támogatást eszközölnek ki számukra.

Azt vélné már most az ember, hogy minden második magyar tagja a Magyar Védő-Egyesületnek! A debreceni fióknak is lehet sok ezer tagja! Sajnos, nem így van. A legmagyarabb városban, a magyarság végvárában, Debrecenben, pirulva tesszük közzé: 450 tagja van egyesületünknek!”

Ezzel szemben ugyancsak a jelentés kiemeli, hogy „Az egyesület oly szerv igyekszik lenni, mely a magyar nemzetnek a magyar ipar iránt való érdeklődését állandóan ébren tartsa, figyelmét, fogyasztását a hazai iparcikkek felé terelje, tehát úgy az érzelmeiket, mint a reális támogatást erősítse. Mert tudjuk, hogy szavakkal nem lehet ipart fejleszteni, de igenis hathatós fogyasztással. Kétségtelen azonban, hogy viszont a szó hatalmára is szükségünk van, hogy a közfigyelmet célunk felé irányítsuk.”

És ezt a nemes célt a 80 000 lakossal bíró nagy magyar városban, Debrecenben csupán 450 ember honorálja azzal, hogy az egyesület tagjai sorába belépjen. Pedig, mikor pár évvel ezelőtt a magyar ipar pártolását hirdető jelszót kiadta, mily nagy lelkesedés-

sel alakult meg az egyesület. Dehát ez a lelkesedés is szalmaláng volt. Mikor kitarásra, gyakorlati munkára volt szükség, akkor a lelkesedés lángja elaludt.

Ilyen körülmények között nem is esoda, hogy az egyesület debreceni fiókjá nem tud olyan eredményt felmutatni, mint amilyent Debrecenről várni lehetne, mint amilyent felmutatnak a többi nagyobb városokbani fiókegyesületek! De még így is erős és buzgó működés nyomait látjuk az évi jelentésben. Az egyesület céljaira a költségvetés szerint 1693 koronát áldoztak és az egyesület vezetősége megragadott minden alkalmat, körülményt, hogy a közönséget a magyar ipar pártolására buzdítsa.

Bizony, minden magyar embernek kötelessége lenne ennek az egyesületnek a keretében dolgozni a magyar iparért, hazánk gazdasági függetlenségének első feltételéért!

A külföld.

A perzsa forradalom győzelme után.

Teherán, július 19.

A szilkhori katonák lefegyverzése bizonyos nehézségekkel jár. E katonák részben Zergendekben táboroznak, amely az orosz követség ítélkezési hatáskörébe tartozik. Hirlik, hogy a nacionalisták kérni fogják az orosz követség hozzájárulását e katonákkal folytatandó tárgyalásokra, amennyiben ezek állandóan veszélyeztetik a közrendet.

Teherán, július 19.

Musiofi et Memelek pénzügyminiszterre, Firman herceg igazságügyminiszterre neveztetett ki.

London, július 20.

Teheránból táviratozzák: Efraim Szaidot, aki a forradalom alatt egy örmény csapatot vezényelt és aki származására nézve török országi örmény, teheráni rendőrfőnökévé neveztek ki. Első dolga az lesz, hogy felkutassa a fosztogatók rejtékhelyeit és őket kényszerítse arra, hogy az elrabolt holmit tulajdonosaiknak visszaadják. A hare első három napján

a sah hivei fosztogattak és garázdálkodtak a városban, míg a rendőrfőnök katonákból külön rendőresapatot nem alakított. A sah csapatai még nem engedték magukat valamenynyien lefegyverezni és a sah maga sem mondott még le minden reményről arra nézve, hogy uralmát valami módon még mindig visszaállíthatja.

Török kormányválság.

Berlin, július 20.

A Lokalanzeiger jelenti Konstantinápolyból: Hilmi pasa, ha előre nem látott események közbe nem jönnek, e hó 28-án, az alkotmány ünnepén lemond. Egyidejűleg az egész kabinetet újjáalakítják. Zaades bagdadi képviselő előreláthatólag be fog lépni a kabinetbe, Rifaat pasát valószínűleg Hakki bég római nagykövettel fogják helyettesíteni. Kiamil basa, mint tárca nélküli nagyvezír az új kabinetre nézve nagyon értékes lesz.

A hajdumegyei dandár gyakorlatok.

Három huszárezred próbaháborúja.

Debrecen, július 20.

Hajdumegye most nagyszabású katonai gyakorlatok színhelye. A debreceni 2., a kassai 5. és a marosvásárhelyi 9-ik honvédhuszárezred tartja dandárgyakorlatait a megyében. A hajduság siksságai igen alkalmasak a lovas hadmozdulatok kifejtésére és innen van az, hogy már évek óta minden nyáron huszárok próbaháborújának zajától visszhangosak a hajduság rónái.

A mai napig a három ezred összpontosított gyakorlatot tartott Hadház mellett. A retentő hőségben ugyancsak „meleg” napjai voltak a derék huszár fiuknak. Ma este aztán

Aldunán.

1. Ponscovától Baziásig.

Aki látta a Detonátát bazalt oszlopaival, a Pap Ivánt hófedte csucsával, a Jádvolgyét kaleidoszkopszerű hegyeivel, falvaival, lomb és fenyves erdeivel, a Hargitát zuhogó papatakjaival, meredek szikláival, a Magas Tátrát gránit ormaival, virágos völgyeivel, tengerszemeivel és vizeséseivel vagy az Aldunát Európában páratlan vízi és száraz utjaival, az Magyarországon megtalálja mindazon természeti képeket, amelyek szívet, lelket gyönyörködtetnek.

Mindezek közt talán legszebb az Alduna, mert itt látható a kopár sziklák, a rongteteg erdőségek és az égbenyuló bérecek gazdag változata: az örvénylő és zuhogó Duna örökös küzdelme a dolomittal és a csillámpalával.

Pancsova alatt szakad a Temes a Dunába, honnan a M. F. T. hajózási társaság *Erzsébet* nevű gőzöse vitt *Rádl* Lajos igazgatóval Orsováig. A duna hazánkban a Temes torkolatánál a legszelebb, mert a két part közötti távolság meghaladja a 3000 métert. Itt három nagy szigetet pillantottunk meg u. m. a Contumázót, Stefanacot és Csaklanacot. (Vajjon a helységnevek magyarosításánál gondoltak-e ezekre.) Ezekről a szigetekről még Pancsova, sőt Belgrád is jól látható, de nemsokára a sztarcsovai sziget, mely az előbbiekkal együtt a magyar állam tulajdona, mindkettőt eltakarja.

Pancsovától-Orsováig sőt a Vaskapuig a Duna jobb oldalán a szerbiai hegyek kisebb nagyobb láncolata vonul végig, ellenben a baloldalon vagyis a magyar parton csak Baziásnál kezdődnek a nagyobb hegyek. Ezt

megelőzőleg a magyar part nagykiterjedésű sikságából a posványok és mocsarak egész láncolata szolgál a Duna árteréül. Itt, a hínár és a suttogó nád, a kisebb és nagyobb tavak hazájában él még az ősz természet minden kulturától ment eredetiségében.

A Duna mocsara, változatos florája, gazdag madár világa messze túl szárnyalja a Fertőt és a Velencei tavat. De nincs időnk tovább időzni e képnél, mert mialatt hajónk számos kisebb nagyobb, de mindég gazdag erdőségekkel borított sziget mellett halad el, a szendrői nagyobb szigettel átellenben meg látjuk az Avala hegység végső nyulványain Szemendria csinos szerb városát. Az Avala lejtőjének Dunafelöli oldalát óriási tölgyek borítják, melyek sűrű lombozata közt látható a meggyilkolt Sándor király és Draga királyné nyaraló kastélya és szőlője. Ennek közelében egy ötkupolás bazilika köti le figyelmünket, amely a legszebb templom egész Szerbiában. Figyelmes szemlélő színházi látószóval a templomtól nem messze egy árbocot vesz észre. Ezen árboc tövében áldoztak a szerbek 1903-ban Karagyorgye emlékének, később pedig ugyanitt gyűltek össze vigadni a királygyilkos katonatisztek, hogy hohér munkájuk sikerére azon véresen öröm poharat üritsenek.

A hegyoldalban elterülő és festői látványt nyújtó Szemendria város tövében a Duna és a Jesszava összetorkolásánál fekszik a szabálytalan háromszög alakban épült Vég-szendrő vára sötét, komor falaival. Körülhúszonöt esipkézett tornya van, melyeket erős, egyenlő magasságu kőfalak kötnek össze, a belső udvart pedig külön öt nagy bástyatorony védi. Ezekhez az elhagyott, pusztulásnak indult tornyokhoz, a magyar hősiességnek és dicsőségnek igen sok emléke fűződik, mert századokon keresztül lengett rajtuk

magyar lobogót a szél. A vár ma már rom, csak egyes részei szolgálnak börtönül. Ezt a várat különben, — melyet még mindig igen jól láthatunk, mert Kubinban is a hajónk kikötött, — Brankovics György szerb despota építtette 1432 ben. Azonban a folytonos török betörések ellen nem lévén képes megvédelmezni, több más várral együtt Zsigmond királynak adta át.

400 éven át sokszor cserélt gazdát e vár. Hol török kézre került, hol Hunyadi János, hol a szerbek, majd Savojay Eugén győzelme után ismét a magyarok vették birtokukba, míg végre mégis csak a töröké lett. Meg is tartották 1867-ig, amikor kiköltözködtek belőle s több más várral régi tulajdonosának visszaadták.

Temes-Kubinon alul ismét több magyar szigetet hagyunk el, melyek közül legnagyobb az *Osztravo*, mely 20 kilométer hosszú s melyen igen népes község van. Ezen szigetet nevezik „*Senki*” szigetének. Ehez fűződik Jókai Mórnak, a kosorus regényírónak az „*Arany ember*” című bájos, megható regénye.

Az óriási áradások nemsokára a partokat, hanem a szigetek legtöbbszörét is elöntik s így azokon csak erdei fák termelhetők. Ha valaha a további szabályozásokkal a Duna vízszintje alább szál, a Duna ártere is, ezen szigetek lesznek Magyarország legjobb termő földjei. Opalánkánál lépünk Krassó-Szörény megyébe, hol a magyar parton is feltűnedező kisebb dombok és hegyek a Duna árterét összefűző szoritják. Ugy a magyar, mint a szerbiai alacsony hegyek előhírnökei azoknak a hegyeknek, amelyekkel Baziásnál találkozunk s ahol Európa legszebb útja kezdődik.

Péterffy József.

az együttes gyakorlat véget ért, illetve az ezredeket kombinált haditervezés szerint eltolták. A debreceni 2. honvédhuszárezredet holnap reggel Hajdunánásra, a kassai 5. huszárezredet Ujfehértóra, míg a piros csákos marosvásárhelyi huszárokat Balmauzvárosra vezénylik. Az ezredet pár nap múlva a Tisza partjának valamelyik pontjára összpontosítják, — ahol is lesz a nevezetes átkelés a Tiszán. Teljes felszerelésben fognak a huszárok átúsztatni a szőke Tiszán, ami bizony kissé veszedelmes. Hogy hol lesz az átúsztatás, Kemece, vagy Tiszafüred mellett, az még nincs megállapítva. A gyakorlat e részére odavárják József főherceget, ki most birtokán tartózkodik. Azonban nem bizonyos, hogy a főherceg eljön-e a dandárgyakorlatnak erre a részére.

A dandár-gyakorlatokat báró Marchell Gyula dandárparancsnok vezeti. Két napig résztvett a gyakorlatokon Lázár tábornok is, ki legmelegebb elismerését nyilvánította a vezérkarnak.

EGYHÁZ, ISKOLA.

A gazdasági ismétlő iskola új szervezete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1902. évi 66,569. sz. a. kelt rendeletével kiadott „Gazdasági ismétlő-iskolai Szervezetet” hatályon kívül helyezte és a szóban forgó iskolák részére új szervezetet adott ki. Az új szervezet, melynek részletes ismertetésére alkalomadtán visszatérünk, abban különbözik az eddigiektől, hogy a tanítási órák számát felemeli, a gondnokságok, iskolaszékek, a szaktanítók, általában az iskola anyagi és szellemi életét az eddigi tapasztalatoknak megfelelően új alapokra fekteti. Egyszersmind szakit az 1868-iki népoktatási törvényben kimondott „ismétlő iskola” meghatározással és e helyett következetesen a lényegnek valóban sokkal jobban megfelelő „gazdasági népiskolát” ír.

Az új állami gazdasági népiskola gyarkorló területe ügyében a tanács legutóbbi ülésén felhívta a főügyészt, hogy a hatvanutcai tilalmasból Bareza Gábor bérlőnek a szóban forgó iskola céljaira szükséges gyarkorló területet az államosítási szerződésnek megfelelően mondja fel.

Egy debreceni költő tragediája.

Rudnyánszky Gyulát hazatoloncolják.

Budapest, július 20.

Az amerikai magyarság körében mostanában egyébről sem beszélnek, mint Rudnyánszky Gyula, az ismert magyar költő tragikus sorsáról, akit a new-yorki rendőrség a bevándorlási hatóság utasítására letartóztatott és Ellis-Islandra szállított. Hogy mi következik ezután, mindenki tudja. — Rudnyánszkyt felteszik a legközelebb induló Cunard-gőzösre és toloncuton hazaküldik Magyarországra.

Midőn e sorok napvilágot látnak, Rudnyánszky már hazafelé vitorlázik valamelyik Cunard-gőzősön, talán éppen azon, amellyel három esztendővel ezelőtt nagy tervekkel, sok hiu reménnyel indult az új hazába. Reményei azonban nem valósultak meg. Amerikai szereplése, kezdve a kivándorlással, csupa ballépésről tesz tanúságot. — Rudnyánszky nem önszántából indult Ameri-

kába. Mint debreceni lapszerkesztő, a törvénybe ütköző cselekedetet követett el s a börtön elől csak jóakarói közbenjárása és segítsége mentette meg. Rudnyánszky ekkor barátai rábeszélésére elhatározta, hogy kivándorol Amerikába és új életet kezd. A lapok meleg rokonszenvvel, az őszinte részvét hangján regisztrálták a tehetséges költő dolgát s megírták azt is, hogy Rudnyánszkyt elkíséri a „számkivetésbe” neje, Réthy Laura, aki akkoriban a vidéki színészet egyik legkitűnőbb erőssége volt. — Ez a hír eljutott Amerikába is és a new-yorki magyar újság szerkesztője lelkes beszédben köszöntötte a magyar primadonnát a yankeek földjén. — Nem sokkal rá azonban kiderült, hogy akit Rudnyánszky mint nejét mutatott be, nem igazi neje, hanem egy volt országgyűlési képviselő elvált felesége.

Réthy Laura azonban megbocsátotta férjének ezt a ballépését is és követte urát Amerikába. Rudnyánszky közben jó álláshoz jutott; a clevelandi „Szabadság” című lap szerkesztője lett s felesége hangversenyekkel segítette elő a család megélhetését. — Rudnyánszkyt azonban nem törték meg a régi dolgai, mihelyt biztonságban érezte magát, erőt vett rajta régi természetére. Összekülönbözött a kiadóival, Kohányi Tihamérral s ott hagyta a „Szabadság” szerkesztőségét. Ezután Newyorkban próbálkozott több magyar lapnál, de ettől kezdve élete csak tengődés volt máról-holnapra.

Az amerikai magyarság megszánta a tehetséges költőt és családját s hivatott rá akarták bírni, hogy térjenek vissza hazájukba. Rudnyánszky belé is egyezett a hazatérésbe. Neje hangversenyt rendezett, hogy ily módon jusson az utazás költségeihez. A hangverseny szép anyagi sikerrel is járt, több, mint ezer dollár gyűlt össze. A Rudnyánszky-pár azonban nem indult hazafelé. Hamarosan elfogyott a hangversenyből eredő jövedelem s a család ismét visszaesett a régi nyomorúságba.

Egy szép napon valaki feljelentést tett ellene a bevándorlási hatóságnál. Az amerikai bevándorlási törvény nagyon szigorú és nem tűri meg a nem szeplőtlen multu embereket Amerikában. Rudnyánszky Gyula ellen ezen a címen indították meg az eljárást s mint-hogy bebizonyosodott, hogy Rudnyánszky nem tisztességes okokból hagyta el hazáját, kimondták a határozatot, amelynek értelmében hazatoloncolják azon az uton, amelyen érkezett. Rudnyánszky Gyula annak idején báró Fejérváry Géza ajánló levele alapján kapott a Cunard egyik gőzösére első osztályú szabadjegyet a maga és „neje” számára s most mint a Cunard fedélközi utasa, már a legközelebbi napokban érkezik Fiuméba, ahol a hajó parancsnoka átadja a rendőrhatóságnak, amely azután illetőségi helyére szállítja el.

Rudnyánszky Gyula tragikus sorsa bizonyára sajnálkozást kelt a körökben, ahol tehetségét ismerték. Gyönyörű hazafias és komoly tárgyú társadalmi költeményeit még ma is szavalják országsherte. Más viszonyok között talán ünnepezt költő maradhatott volna itthon, de könnyelműsége letéritette az egyenes útról is így jutott abba a szomorú helyzetbe, hogy toloncuton kell visszatérnie abba a hazába, amelyről oly sok szép bánatos verset írt.

Mi az ujság.

Érdekesebb esetek mindenfelől.

Gyermekrabló komédiások.

A soproni törvényszék vizsgálóbírája tegnap elfogatási parancsot bocsátott ki Kalmár György 31 éves vándorkomédiás és annak öt férfi és három nőből álló társulata ellen. Kalmár — a vizsgálóbírói körözüvény szerint — ez év derekán Vágszerdahelyen elrabolta a szó teljes értelmében Forró János 11 éves fiút, aki a cirkuszéledés után gyantlanul hazaballagott. A jeles direktornak természetesen az összes „művész”-személyzete is segített a gyermekrablásban, amely ilyen körülmények között — mondani is felesleges

— fényesen sikerült. Ami azután a gyermekkel történt, az egyenesen rémregénybe illő. Kalmárék a gyermeket agyonsanyargatták, kinozták, sőt amikor egy alkalommal nem tudta a próbaprodukciót megéneálni, olyan verést kapott, hogy hetekig élet-halál közt lebegett. Amikor úgy, ahogy felépült, a vándortrupp elutazott Vágszerdahelyről Galántára, majd Budapestre, ahol hangzatos álnév alatt egy városligeti cirkuszban játszottak két hétig. Az elrablott fiura még itt is úgy vigyázott a truppen minden tagja, hogy szegény nem is érintkezhetett idegen emberekkel, kiknek esetleg elmondotta volna rab sorsát. De ha akarta volna, sem volt abban a helyzetben, mivel egy alkalommal oly szerencsétlenül esett le a nyujtóról, hogy megnémult. Forró Janesi, hogy szabaduljon a borzasztó sok kinzástól, szenvedésektől, elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Szándékában azonban — melyet megtudtak a direktorék — megakadályozták s azóta kétszeres éberséggel őrködtek felette. A trupp június közepén elhagyta a fővárost és Békésgyulára, majd Szatmárnémetibe utazott. Egy szeles, viharos éjszaka alatt Forró Janesinak sikerült megugrani és gyalogszerrel haza menni. Kálváriájáról kézírással tett jelentést az ottani rendőrségnek, mely viszont a pozsonyi kir. ügyészséget értesítette a ritka esetről.

Zendülés a csendőrök ellen.

Aknasugatagról jelentik, hogy Szerfalu községben véres összeütközés támadt a csendőrök és a község lakosai között. — Szebene Péter aknasugatai csendőr a múlt héten elvesztette katonai érdemjelét, melyet a király hatvan éves jubileuma alkalmából kitüntetésül kapott.

Az Aknasugatagtól alig pár kilométerre fekvő Szerfalván cirkált Böhm János csendőrvezető és Szebene Péter csendőr, miközben arról értesültek, hogy Szebene érdemjelét egy szerfalvai oláh legény, Germán Lőrinc megtalálta. A csendőrök erre maguk mellé vettek egy községi esküdtet s bementek a Germán család lakására s ott felhívták Germán Lőrincet, hogy adja át a talált érdemjelet.

A Germán-családnak már több ízben volt dolga a csendőrökkel s az ebből származott ellenszenvből kifolyólag halálos ellenségként fogadták a jövevényeket.

— Itt az érdemjel a mellemen — mutogatta Germán Lőrinc büszkén — de nem kapjátok meg kutyák!

Mikor e hetyke beszédre Szebene Péter leakarta venni a hetvenkedő legény melléről az érdemjelet, a Germán-familia nagy lármát csapott s kaszát, kapát, vasvillát kapva, megtámadta a csendőröket. A szomszédos koresmából pedig segítségül hívták az ott pálinkázó barátokat s azokat is felszerelve támadó eszközökkel, a csendőrök ellen támadólag léptek fel.

A csendőrök, miután a dühös emberek többszöri felszólításra sem oszoltak szét, kardot rántottak s így próbáltak védekezni. Ekkor Szebene csendőr megbotlott s a földre esett. A fellázadt emberek ekkor a földön fekvőnek estek s már-már a fölkoncolás veszélye fenyegette, amikor Böhm csendőrvezető lekapta fegyverét s hogy a társa életét s a magáét megmentse, egymásután ötször elsütötte. Az egyik lövés Germán Lőrincet szíven találta s azonnal meghalt, négy lövés pedig a bátyját, Germán Vaszilit sebezte meg halásosan. A vér láttára a többi támadó szétfutott. Aknasugatagról azonnal a szorongatott csendőrök segítségére indult Román csendőrvezető Barlabás pénzügyőri szemlésszel és Csatári vigyázóval. Eppen jókor érkeztek, mert a fellázadt s a vasárnap délutáni pálinkázástól felhevült állapotban levő szerfalvi nép ismét támadást intézett a csendőrök ellen. A csendőrök a lázadók közül hármat elfogtak s a többi ellen is nyomozat indult meg. A letartóztatottakat bekísérték a máramarosszigeti királyi ügyészség fogházába.

Aratósztrájk.

Makóról táviratozzák: A esanádi püspökség lellei birtokának ugynevezett Sándor-majorjában aratósztrájk tört ki. A kevéssel előbb történt jégverés következtében negyvenkét arató munkás csak azzal a feltétellel akart munkába állni, ha újabb szerződést kötnek velük. Theisz Géza főszolgabíró kiment a helyszínre s felszólította a munkásokat, hogy jogtalan eselekedetükkel ne kényszerítsék arra, hogy karhatalmat vegyen igénybe. A felszólításnak meg lett az eredménye; a munkások lemondtak követeléseikről és újból munkába állottak.

Tömeges katona szökések.

A budapesti főkapitánysághoz nap-nap után érkeznek hadtestparancsnoksági jelentések szolgálatból elszökő katonákról. Különösen az ungvári 65. gyalogezrednél öltött a szökés hatalmas méreteket, ahonnan az elmúlt héten 79 ember szökött meg. Az összes hadtestparancsnokságok területeiről pedig összesen 130 katonaszökevényt jelentettek fel. Legnagyobb része magával vitte egyenruháját is, miáltal lopást követett el. Minthogy valószínűnek tartják, hogy utlevelet fognak kérni, a budapesti rendőrségnél kérték letartóztatásukat.

Elmebeteg rablógyilkos.

Aradról táviratozzák, hogy a temesmegyei kilencszeres fojtogató, rablógyilkos egyik tettesét, Kádas-Hável Jenő volt kereskedősegédet az aradi fogházban az orvosok megvizsgálták és megállapították róla, hogy őrült. Az igazságügyi orvosi tanács az orvosok véleményét megerősítvén, Kádast tegnap a gyulai tébolydába szállították.

UJDONSÁGOK.**Galambtenyésztő egyesület Debreczenben.**

Debrecen, július 20.

Az országos galambtenyésztő egyesület, melynek az a célja, hogy Magyarország galambtenyésztését, mely mindenféle kufárok által már-már tönkre silányított, ismét arra a nivóra emelje, ahol ezelőtt 15-20 évvel állott, elhatározta, hogy nagyobb vidéki városokban fiókgalambtenyésztő egyesületeket állít fel. — Aradon, Temesváron már megtörtént: folyó hó 18-án, vasárnap pedig Debreczenben alakult meg a „Galambtenyésztő egyesület.”

Ezen alkalomra Debreczenbe érkezett Parthay Géza, az országos galambtenyésztő egyesület elnöke, a „Szárnyasaink” és a „Zoológiai Lapok” szerkesztője is.

A galambtenyésztők lelkes csoportja gyűlt Parthay köré, akiről nemcsak Magyarországon, de a külföldön is el van ismerve, hogy valódi szaktekintély a galambászat terén.

A megalakult főkegyesület elnökké Komlóssy Miklóst, alelnökké Hernády Pált, titkárrá Militzky Istvánt, pénztárnokká Sívágó Józsefet választotta meg.

— **Személyi hir.** Lestyán Adorján kir. tanácsos, kir. közjegyző, megrongált egészségének helyreállítása céljából furdőre utazott. Távolléte alatt állandó helyettese, dr. Benkő Lajos látja el teendőit.

— **Debreceni énekvezér sikere.** A Magyar Ref. Énekvezérek Egyesülete Beregszászban, f. évi július 15-én tartott rendes közgyűlése alkalmával a ref. templomban

nagy hangversenyt rendezett. A hangversenyen Beregszász város és vidéke oly nagy számmal vett részt, hogy a bevétel — egy koronás belépti díjakból — közel 800 korona volt. A hangverseny műsorán szerepelt Nagy András debreceni énekvezér is, kinek szerepléséről így emlékezik meg egy ottani lap: A harmadik szám a Karácsony-est volt. A kiváló szerzőnek, Szügyi Józsefnek finom orgonakisérére mellett énekelte el Nagy András debreceni énekvezér. A debreceniek híres hangú énekvezére kellemesen csengő baritonjával nagy és megérdemelt sikert aratott a páratlan szépségű darabbal.

— **Petőfi halálának hatvanadik évfordulója.** Segesvárról jelentik, hogy az ottani Magyar Polgári Kör fényes ünnepélyén, — melyen Petőfi emlékének kíván áldozni, — a segesvári és vidéki magyarságon kívül képviselteti magát a képviselőház, az országos függetlenségi párt és az egyetemi ifjuság. Ünnepi beszédet tartanak Irsay József és Vertán Endre országos képviselők. A debreceni Petőfi-dalkör mintegy 40 és a kolozsvári máv. altisztek körének 600-700 tagja zenekarral vesz részt az ünnepélyen. Délben ünnepi lakoma, este hangverseny lesz.

— **Külföldön is érvényes magyar postabélyeg.** Hazai cégek a konzuli hivatalokhoz intézett tudakozódásoknál a válasz bérmentesítésére rendszeren belföldi bélyegeket mellékelnek, melyek külföldön csak nehezen értékesíthetők. Ennek elkerülése végett a kereskedelemügyi miniszter e célra a római kongresszuson életbeléptetett nemzetközi válaszdíjszelvényekre hívja fel az érdekeltek figyelmét, melyek a m. kir. postahivataloknál darabonként 28 filléért beszerezhetők. Ezek a válaszdíjszelvények a legtöbb európai, valamint igen sok tengerentúli államban való forgalomban is érvényesek és így kisebb összegek külföldön való fizetésre is használhatók.

— **Fényes nász.** Fényes esküvő volt ma Debreczenben. Sárdy Tibor cs. és kir. huszárhadnagy vezette oltárhoz dr. Gajzágó Béla táblai tanácselnök leányát, Margitot. A polgári kötésnél, mely délelőtt 11 órakor volt az állami anyakönyvi hivatalban, tanúk voltak Geréby Pál bankigazgató (Debrecen) és Müller József (Baja). A polgári kötés után a fényes násznép a római katolikus templomba vonult, hol Gróh Ferenc prépost-plébános áldotta meg az új párt.

— **A vadásztársulat közgyűlése.** A „Debreceni Vadásztársulat” 1909. évi július hó 29-ik napján délután 5 órakor a városháza nagy tanácstermében rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. 1908-09. vadászati évről szóló jelentés megtétele. 2. 1908-09. évi zárszámadás megvizsgálása s a felmentvény megadása. 3. A társulat házi szabályainak revíziója. 4. 1909-10. évi költségvetés megállapítása. 5. 1909-10. évi tagdíj meghatározása. 6. Számvizsgáló tagok választása. 7. A vadászat kezdetének meghatározása. 8. Vadkamara kijelölése. 9. Esetleges indítványok. Dr. Magoss György, elnök. Dr. Szikszói Szabó László, jegyző.

— **Ülések a városházán.** A városháza nagytermének esendjét folyó hó 27-én és 28-án ülések zaja fogja megtörni, 27-én délelőtt 9 órakor a kataszteri bizottság tart ülést, 28-án délután 5 órakor pedig a debreceni vadásztársaság gyűlésezik s tárgyalja le folyó ügyeit.

— **Junior-verseny Debreczenben.** A Debreceni Torna Egyesület, amely a nagy

Tiszántul sportéletét vezeti és irányítja, újabb jelét adja sikeres tevékenységének. Augusztus nyolcadikán ugyanis országos junior-versenyt rendez a következő versenyszámokkal:

Száz yardos síkfutás, magas-, távolugrás helyből és nekifutással, rudugrás, sulydobás, diszkoszdobás, svéd-gerelyvetés és kalapácsdobás, továbbá 402 és egynegyed és 1600méteres síkfutás vidéki athléták számára. — Szeptember tizenkettedikén újra megrendezi a DTE a Boeskey-serleg emlékversenyt, amely pontverseny számait a régi propozíciók szerint: száz yardos, negyed- és egy angol mértföldes síkfutás, magasugrás, távolugrás, sulydobás és diszkoszdobás képezi.

— **A bileki katasztrófa.** Hat esztendeje már, hogy a Trebinyéből Bilekre vivó uton, a kravica szorosban tizenöt magyar baka elpusztult. 1903 július 20-án volt ez a gyilkos menetelés. A 12-ik gyalogezred akkor Trebinyében állomásozott és a nevezinyei táborba menet, Grünzweig ezredes rendezte a tragikus végű manővert. A tizenöt magyar fiút Bilekben temették el közös sírba. Sudár kő áll a síron, rajta ez a fölírás: Meghaltak, kötelességük teljesítése közben. — A sírnál a katasztrófa holnapi évfordulóján gyászünnepet rendez a bileki katonai helyőrség.

— **Kifosztott asszony.** Őri Istvánné, sámsoni menyecske a heti vásár alkalmából bejött Debreczenbe. Itt jártában-keltében betért egy hentes boltba, ahol valami enivalót akart venni. Mikor azonban fizetésre került volna a sor, meglepődve tapasztalta, hogy pénztárcája, melyben 20 korona, meg néhány különböző járlat volt eltűnt. Valami ügyes zsebtolvaj kiesente azt zsebéből. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes után.

— **Halálos beteg az utszélen.** Kiss András újföldi gazdálkodó egy súlyos beteg, eszméletlen állapotban levő asszonyt szállított be szekerén tegnap délután a debreceni közkórházba. Az asszonyt ott találta az újföldi tanyák között fetregve. — Megkönyörült rajta és behozta a debreceni közkórházba. A szerencsétlen napszámos asszony külsejű nő kilétét nem tudták megállapítani, mert nem tért magához. Állapota olyan súlyos, hogy a reggelt aligha éri meg.

— **Arany-Bika mulató.** A mi leírásunk halványan tudja csak visszaadni az estéről-estére zsufolt Arany-Bika mulató pompás műsorát. Mit mondjunk újat és szépet Baumannról? Ha ő minden este felül is mulja önmagát, a mi diesérő szavunk már nem fokozható. Az ő művészetével szemben egy-egy Pókainé vagyunk: nem tudjuk, hogy akkor szeressük-e jobban, amikor, mint a „bajos baroness” királynői liliomként diszeleg, vagy a pesti balek interpretálásában vagy az „Esküvő” előadása közben. Ő Baumann, vele szemben tehetetlen a kritika. A publikum este 9 órától éjfélig nevet és tapsol. És a távozó ajkán felhangzik a siker fokmérő kitérőse:

— Ez aztán egy mulató.

— **Dobálózó szomszéd.** Kokas István Morgó-utca 35. szám alatti lakos tegnap délelőtt azzal szórakozott egyéb dolga híján, hogy a szomszédjának, Kis Bálint gépésznek udvarára köveket hajigált át. E furesz paszsiójának pedig az a következménye lett, hogy egy átdobott kő úgy találta fején a szomszédnak Jolán nevű négy éves kis leányát, hogy az vértől borítva esett össze. A veszedelmes szórakozást folytató ember ellen feljelentést tettek a rendőrségen.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: özv. Papp Jánosné g. kath. 65 éves, Holczler Erzsébet ref. 5 hónapos, Szendrei István ref. 58 éves, Bota Mihály r. kath. 16 hónapos, Diószegi Mihály ref. 45 éves, Lovász József ref. 42 éves, Erdős Erzsébet ref. 16 napos, Tóth István ref. 77 éves, Kalmár Gedeonné róm. kath. 23 éves, Szirma Mária r. kath. 23 éves.

— **Eltűnt fehérnemű.** Korizs Andrásné házmesterné, Teleky-utca 98. szám alatti lakost ismeretlen tolvaj érzékenyen meglopta. Mialatt ugyanis kint járt az udvaron, valaki belopódzott a nyitva felejtett lakásába és onnan elvitte 12 korona értékű fehérneműjét. A tolvajt keresi a rendőrség.

— **Csemege akác méz.** 84° cukor tartalommal Váray József kereskedésében Piac-utca, városi új bérház.

— **Használt tankönyvek** már most kaphatók Antalfy Józsefnél Piac-u. 44.

— **Táncrendek** és jelvények, báli kel-
lékek legszebb kivitelben Dávidházy Kálmán és Tsa cégnél rendelhetők meg.

— **Gyógyszerész gyakornokul** fel-
vétetik egy hat gimnáziumi osztályt végzett tanuló Muraközy László gyógyszerárában, a nála megtudható feltételek alapján.

— **Mentze Henrik áruházában a**
legjobb minőségű fésűk, fésű készletek,
fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szap-
panok, olcsó szabott árak mellett kap-
hatók.

Nyaralási tervek.

— Kávéházi beszélgetés. —

Elleste: *Schakespeare.*

I. Ezelőtt 10 nappal.

A: Hová mentek nyaralni?

B: A feleségem Tátrába szeretne menni!

A: No hallod, most? a Tátrába? tán meg akartok fagyni?

B: Hát ti hová készültök?

A: Mi is a Tátrába készültünk, de tekintettel a hidegebb időre Alexandriába megyünk egyelőre, s ha ott is hideg lesz, akkor még lejjebb — az egyenlítő alá.

B: Nem rossz. Mondasz valamit. No majd én is ezt a tervet adom elő az asszony-
nak.

II. Ezelőtt 5 nappal.

A: Határozatok már?

B: Főlig meddig! T. i. tudakozódtam

Cooknál, hogy milyen idő van Alexandriába s azt a telefonjelentést kaptam, hogy ott jelenleg 46 fok meleg van. Celzius szerint, ez meg szerintem egy kissé sok a jóból. Hát ti?

A: Mi egyelőre itthon maradunk.

B: Hogyan? Hát nem mentek délre?

A: Nem hát mert tegnap délre meg-
jött az anyósom s olyan parázs veszekedé-
seket rendezünk, hogy minálunk is alexand-
riai hőmérséklet van.

III. Tegnap.

A: Most igazán türethetetlen a meleg.

B: Különösen anyóssal súlyosbitva.

A: Te most ugratni akarsz?! Pedig
esaládol, mert valóságos istenáldás most az
anyósom ittléte. Mikor hazamegyek, olyan
hüvösen fogad, hogy majd jéggé dermedek
a tekintetétől.

B: Hiszen akkor a te anyósod megfizet-
hetetlen. Egy Schöberl-rendszerű nyaraló-
telepet pótol.

A: Hogy gondolod? Hogy nappal a
széken, éjjel meg az ágyban veszekszik? Ha
erre céloztál, akkor nem is gondolod, meny-
nyire eltaláltad az igazságot.

B: Nem így értettem, hanem úgy, hogy
mikor hideg van, akkor felforral, mikor
meleg van, akkor lehüt. Ilyenformán neked
felesleges elmenni nyaralni.

A: Nincs kedvem hosszabb eszmecserebe
bocsátkozni afelől, hogy mi a felesleges és
mi nem, hanem annyit mondhatok, hogy a
nyaralás nem felesleges, ha az embernek
van felesleges pénze. De mit ér a felesleges
pénz, ha egy felesleges anyós keresztül huzza
az ember legszebb terveit.

B: Tudod mit? egy pokoli ötletem van.
Vidd magaddal az anyósodat is.

A: Nem a te ötleted a pokoli, hanem
az én helyzetem. A te helyzetemben én már
rég nem leonék itthon. Mikor mentek?

B: Holnap.

A: Hová?

B: Mégis csak a Tátrába.

IV. Ma.

A: Nos? Te még mindig itthon vagy?

B: Ugyan ne bosszants. Persze, hogy
itthon és itthon is maradunk, nekem is meg-
jött az anyósom.

A: Kebelemre testvér, fogadd őszinte
részvételemet, ha valaki, úgy én tudom méltá-
nyolni a helyzetet. Most már te is él-
vezheted a Schöberl-rendszerű nyaralást ked-
ves anyósod révén.

B: Csakhogy az én anyósom nem olyan
ám, mint a tied, hogy akkor tüzel, mikor
hideg van és akkor hüt le, mikor meleg
van, hanem párhuzamosan halad az időjá-
rással: ha meleg van, ő is tüzel, ha hideg
van, akkor jönnek a dermesztő mosolyok, a
csipős megjegyzések, úgy, hogy vagy a guta
fog megütni, vagy hideglelésben fogok el-
pusztulni.

A: Sohse busulj, legalább megmarad a
pénzed.

B: Marad a fenét, hiszen váltóra vet-
tem volna fel és éppen téged akartalak fel-
kérni, hogy légy szíves alá...

A: Pardon! Sietek haza, mert már épen
egy órája, hogy nem láttam az anyósomat,
ezt az áldott lelkű öregasszonyt. Nem tudok
nélküle meg lenni. Szervusz!

Aki lopott, lehet jegyző!

Biharmegyei közállapotok.

A bihari uri haramia viselt dolgai.

Nagyvárad, július 20.

A miklóslázuri rablás főhősének Popeszkú Aurélnak az előélete is rendkívül érdekes. A nyomozás során ugyanis kiderült, hogy hat esztendővel ezelőtt, mint joghallgató külföldön járt és Freiwaldban, valamint Troppauban több rendbeli lopást követett el.

A troppai rendőrség akkor letartóztatta Popeszkú Aurélt, a troppai cs. kir. országos törvényszék pedig vizsgálati fogságba helyezte. A vizsgálat során Popeszkú Aurél beismerte a lopásokat, azonban azzal védekezett, hogy kleptomániában szenved. Erre a védekezésre a törvényszék elrendelte a vádlott orvosszak-
értőkkel való megvizsgálását. Ez meg is történt és dr. Felkel és dr. Risitzky törvényszéki orvosok a következő véleményt adták Popeszkú Aurélról:

Megvizsgált örökös bajban szenved és erősen neuropathikus. Már gyermekkorában fölmerült több súlyos betegség következtében testileg rosszul fejlődött s jelenleg nemcsak ideges, hanem testileg is beteg.

Midőn neki a gyermekkorában kiállott tifusz után mint erősítő szert, a borivást rendelték, nagymennyiségű alkoholt kezdett fogyasztani s ettől különös katást nyert: a részegség hatása alatt tolvajjá lett. Mihelyt az alkohol-hatás megszűnt, az eltolvajlott tárgyakat visszaadta.

Addig míg az internátusban léte alatt az ivástól tartózkodott, ezek a különlegességek nem fordultak elő, később azonban ismétlődtek. Jelenlegi lopásai, melyeket helyesebben gyűjtésnek jelezhetők, mindenkor biztosan igazolható alkoholintoxicatiót tételeznek fel. A megvizsgált viselkedéséből kitűnik hogy épen az alkohol nagyobb mennyisége ezen pathologiai hatást idézte benne elő és pedig azért, mert testileg elsatnyult s ezáltal az alkohol hatása ellen kevésbé volt képes ellentállani.

Ennek az orvosi véleménynek a következtében a troppai törvényszék megszüntette ellene a bünvádi eljárást és szabadlábra helyezte. Popeszkú Aurél akkor hazajött és egy esztendő sem telt bele, hogy a külföldi törvényszéki tudós orvosprofesszorok által büntetőjogilag beszámíthatatlannak, örökös bajban szenvedőnek minősített fiatalembert 1904. évi, október hó 31-én a miklóslázuri kör jegyzőjévé választották.

A miklóslázuri polgárok mindent elkövettek, hogy ez az ember ne kerüljön a jegyzői székbe. Az ügyet Adorján Emil ügyvédre bízták, aki minden követ megmozgatott, hogy a polgárok rovására ezt az igazságtalanságot el ne kövessék. De hiába. Kérelmet intéztek a járás akkori főszolgabírájához, hogy ne jelölje, ugyanilyen kérelmet terjesztettek elő az alispánnál is, de hiábavaló volt minden. Popeszkú Aurélt a főszolgabíró megválasztotta s ezt a választást úgy a vármegye törvényhatósági bizottsága, mint — ami szinte hihetetlenül hangzik — a közigazgatási bíróság is helyben hagyta.

TÁVIRATOK.

Az angol és a magyar király találkozása.

Bécs, július 20. Edwárd angol király Marienbádból visszajövet, Ischlbe megy és meglátogatja Ferenc József magyar királyt. Az angol király pár napig még aztán Ischlben marad.

FIGYELEM!

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-
vállalata munka felvételi irodáját Kossuth-
és Városház-utca sarkára helyezte át.

A nagyváros mélységeiből.

Berlin, július 20. Tegnap tartóztatták le kis leányok ellen elkövetett merényletekért a 105-ik ezred parancsnokát. Ma kiderültek a leartóztatás előzményei. Egy berlini „kosaras” asszony nagy uraknak szolgáltatott már évek óta serdületlen kislányokat. Az asszony folyton zsarolta üzletfeleit, — kik végre is megunták a dolgot, zsarolásért feljelentették az asszonyt, ki erre leplezte összes klienseit, kiknek sorában magas állású urak vannak. Ilyenformán Berlinben ismét egy szenzációs bűnperre van hivatás.

Rabló cigányok egy takarékpénztárban.

Köszeg, jul. 20. A senyeházai takarékpénztári helyiségébe ma éjjel rabló cigányok betörték és az összes pénzt elrabolták. A rabló cigánybandát a rendőrség elfogta.

Nagy váltóhamisítás.

Szombathely, július 20. Vasvárott nagyarányú váltóhamisítás nyomára jöttek. Szuper József gazdag szőlőtelepítőnek kiadva magát, — a vasvári járásban számos parasztot hamis váltókkal behálózott. Eddig több mint száz hamis váltónak jöttek nyomára. Szuper megszökött, de a vasuton letartóztatták és most fogva tartják.

Összeütközött motorkocsik.

Bécs, július 20. A központi temető mellett elhuzódó vaspályán 2 motorkocsi összeütközött. A motorkocsik telve voltak utasokkal. 12 személy megsebesült.

Visszaélések egy munkásbiztosító pénztárban.

Baja, jul. 20. Az itteni kerület munkásbiztosító pénztárt ma utasította a budapesti állami központ, hogy súlyos visszaélések miatt két éve felfüggesztett pénztári orvos dr. Kuzmann Oszkár fegyelmjét sürgősen tárgyalja le a fegyelmi választmány és már holnapra tűzte ki az ügyet, mely szenzációs előzményeinél fogva izgalmasnak ígérkezik.

Leégett szálloda.

Tátrafüred, jul. 20. Tátraszéplakon egy két emeletes szálloda kigyuladt és teljesen leégett. Mire a tűzoltók megérkeztek, a mentés már hiába való volt. Emberéletben kár nem esett. A szállóvendégek podgyászát sikerült megmenteni. A kár óriási.

Kiderült régi bűn.

Budapest, július 20. Erzsébetfalva határában egy fiugyermek oszlásnak induló hullájára bukkantak. A hullát agnoszkálták és megállapították, hogy az Csáki Ferenc 12 éves erzsébetfalvi fiúcska holtteste. A nyomozás megállapította, hogy pár hónappal ezelőtt a gyermeket ismeretlen tettesek megrontották és aztán megfojtották. A tetteseket keresik.

Nagy lopás egy posztógyárban.

Pozsony, július 20. A pozsonyi posztógyárban 12 évre visszamenő nagy lopást fedeztek fel. A kár meghaladja a 100 ezer koronát.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szabadságon. Tatay Ferenc, Tóth Aurél, Hegedűs István és Budaházy Zoltán törvényszéki bírák szabadságidejüket megkezdték.

Közgazdaság.**Budapesti gabonatözsde.**

(Déli zárlat.)

Budapest, július 20.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. — Lanyha irányzat mellett 20000 métermázsza került forgalomba 10—15 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek nyugodtak. Idő: borus.

Buza októberre	13:90—91
Buza áprilisra	14:10—11
Rozs októberre	10:08—09
Zab októberre	7:61—62
Tengeri júliusra	0:00—00
Tengeri augusztusra	7:88—89
Tengeri májusra	6:90—91
Repece augusztusra	14:25—38

Telefonok, villamos csengők, villámhárítók berendezését, — javítását szakszerűen és jutányosan készít

Földvári L.

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám. 21

Alapítva 1887-ben.

Juhász István

épület és műlakatos

Kazinczy-utca 2. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. épület, sirkerítések, vasszerkezeti munkálatokat stb. a legjutányosabb árban. —

≡ Gyors és pontos kiszolgálás. ≡

REGÉNY CSARNOK.**A nagy rejtély.**

— Folytatás. —

— Jó, jó! — szolt, bizonyos szomorú jókedvvel, úgy hiszem, oktalan kíváncságot tőlem, hogy olyan magaféle fiatal hölgy egy hozzám hasonló vén ügyvéd valamely véleményében osztozzék. Engedje még csak, hogy arra figyelmeztessem, mikép mai társalgásunknak jelenleg határozott titoknak kell maradnia; — s aztán beszéljünk másról. Nem lehetek-e semmiben sem szolgálatára? Egyedül van-e Edinburghban?

— Nem. Egy öreg barátommal utazom, ki gyermek korom óta ismert.

— És itt marad-e még holnap?

— Azt hiszem, hogy itt.

— Tegyen egy szivességet. Fontolja meg, mi történt ma közöttünk s jöjjön vissza ide holnap reggel.

— Szívesen Playmore ur, ha csak azért lesz is, hogy újból megköszönjem szivességét.

Ebben megegyezve váltunk el egymástól. Felsőhajtott — a vig, kedélyes ember felsőhajtott, amint ajtót nyitott számomra.

A nők ellentmondásokból, ellentétekből álló lények. E sóhaj jobban meghatott minden évrnél. A mint elbuesztam s az utcára kiléptem, pirulni érzém magamat önfejűségem miatt, melylyel elletálltam szives intéseinek.

XXXVI. Fejezet.

Gleninch.

— Aha! — mondá Benjamin tetszetősen. — Így hát az ügyvéd is azt mondja, amit én, hogy végtelen vigyázatlanság lesz, na visszatér Dexterhez? Vasfejú, okos ember ez az ügyvéd — kétségtelen, hogy az. De már Playmore urra csak fog hallgatni, nemde, bár én rá nem akart?

Én természetesen tiszteltem az ügyvéd belém helyezett bizalmát, midőn Benjaminnal a szállodába hazatérve találkoztam.

Egy szó sem lebbent el ajkaimról, mely csak távolról is vonatkozott volna Playmore ur iszonyu gyanújára, mit Dexter iránt táplált.

— Bocsásson meg kedves öreg barátom, mondám Benjaminnak felelve. Félek, hogy annyira jutottam már, mikép minden igyekezetem és jó szándékom dacára, senkinek tanácsára sem vagyok képes hallgatni. Ide jövet, utközben őszintén szándékom volt Playmore ur által vezetetni magamat; — ha nem őszintén akartam volna ezt, soha sem keltünk volna e hosszú utra. Igyekeztem, valóban komolyan igyekeztem józan tanítást elfogadó asszony lenni. De van valami bennem, mi nem parancsoltat megának. Félek, hogy mégis visszamegyek Dexterhez.

Most az egyszer még Benjamin is türelmet vesztett velem. Még mozogni is kezdett.

— Ifju szokás, öreg gyakorlás — mondá félig szomorúan, félig haragosan. Régmúlt években kezded a legmakacsabb gyermek volt, ki valaha galibát csinált egy gyermekszobában. Oh istenem! ép oly jól Londonban is maradhattunk volna.

— Nem, — feleltem, — most, hogy Edinburghba utaztunk, olyasmit fogunk látni, mi reám nézve legalább igen érdekes és mit soha sem láttunk volna, ha Londont el nem hagyjuk. Férjem birtoka csak néhány mért-földnyire van ide. Holnap pedig Gleninchre megyünk.

— Hol a szegény asszony megmérgeztetett? — kérdé Benjamin elképedve. — Ezt a helyet érti?

— Igen. Azt a szobát óhajtom látni, melyben meghalt; az egész házat keresztül-kasul akarom járni.

(Folyt. köv.)

Donogán és Somossy

Debreczen,

≡ Kistemplom-bazár. ≡

Mosó kelme ujdonságok!!

**Zefir, Batist, Ottomán-
vászon, Kreton, Voile
de laine**

óriási raktára!!

MIHALOVITS JENŐ

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma.
DEBRECZEN, Főpiac 31. szám alatt
a városházzal szemben.

Bel- és külföldi gyógyszer-különlegességek,

a naponta felmerülő

hasonszenvi gyógyszerek, kötszerek, szépítő szerek.

➔ Gyógyszerujdonságok legnagyobb raktára ➔
DEBRECZEN és vidékére.

18

Alapított 1561.

Telefon: 270.

Debreczen szab. kir. város

KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.

(Városházépület, Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig,

jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésebben állítatnak ki. Vidéki megrendeléseket gyorsan és

pontosan eszközöl.

Tartós betüérből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

APRÓ HIRDÉTESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fill.,
a egkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni. a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen“ apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha tarsat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik; „Érdek nélkül“, „Csak titokban“, „Mégegyszer“, „Béla“ jeligére.

Elutazás miatt 1-2 hét múlva személyesen válaszolok leveledre, címem addig Anna lak, Csizfűrdő.

Ajánlat.

Izléses virágcsokrok a legszebb kivitelben Paczelt Jánosnál készülnek.

A legjobb ízű aromás pörkölt kávé Félgyházynál kapható. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

Használt és új boros hordók minden nagyságban eladók, Péterfia 76. sz.

A csépléshez szükséges gépszijak I. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Gramofon és lemezujdonságok raktára Molnár Testvéreknél Egyház-tér 3.

Mosókélme újdonságok óriási raktára Donogán és Somossynál.

Egy üveg Mollitergin 1 kor. Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában Főpiac 31.

Blatner Gyulanál főtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Kereslet.

Ügyvédi teendőkből, könyvelésben jártas szépírású, érettségizett intelligens fiatal ember délutáni órákra foglalkozást keres. Cim a kiadóban.

Kézimunkában jártas, jobb családból való leány fölvetetik Krausz Gyula kézimunka üzletében. 28

Négy középiskolát végzett fiú tanulónak felvetetik, Csáthy Ferenc könyvkereskedésébe.

Szombaton elveszett egy munkakönyv 4 bizonyítvánnyal, kérem a megtalálót adja át a szerkesztőségnek. 57

Eladás.

Érmelléki hegyi bor, nagymennyiségben eladó. Csapó-u. 27.

Bihar-Diószegen közel a vasúthoz, 6 hold bőtermő szőlő teljes berendezéssel, pince és egyéb mellékkel eladó, bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában.

Eladó szőlő. Kiskágyán, Kópeczky József tulajdonát képező két hold szőlő gyümölcsös-sel, teljesen felszerelve épületekkel, borpincével eladó. Vevők Kass Jánosnál, Szeged, jelentkezhetnek. Ügynökök kizárva. 52

Kitűnő használt hegedű eladó. Cim a kiadóban.

Kitűnő írógép, a leg jobb modelű, más vállalkozás miatt olesón, esetleg részletfizetésre is eladó, bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voálok cosmanosi savannak, judisch faulard, batiszt, atlasz szatin 120 cm. széles sima színes franciá batisztok, himzett és aszur batisztok, angol zefirek és szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban kész női ruhák és bluzok himzett batisztban.

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára Debreczen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

862—1909. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbiróságnak Ip. II. 1128/7—1908. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kovács Ferenc és neje debreceni lakosok részére 200 korona tőke, ennek 1908. évi május hó 1. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 100 kor. 94 fill. perkölttség erejéig 1908. évi szeptember hó 18-án bíróság lefoglalt és 670 koronára becsült szarvasmarhából álló ingóságok 1909. évi július hó 30-án délelőtt fél 10 órakor kezdetét veendő és a mikepéresi ut mellett lévő Balogh-féle tanyán, a régi Kallónál megtartandó nyilvános birói árverésen a legelőbbet ígérők azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendelhetik.

Debreczen, 1909. évi július hó 10-én.

55

Török Péter,
birói kiküldött.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban, gr. Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

Legrégibb épületüvegezési és képkeretezési vállalata

Blattner Gyula

Főtér 69., Megyeházzal szemben.

Telefon 468. sz.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok mindenféle üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak. Költségvetések kivánatra díjtalanul. Állandó nagy raktár mindennemű kész ablakokban, ugyszintén képkeretekben, stb.

Szőlőtulajdonosok gyári árban szerezhetik meg a legjobb rendszerű francia Gyöngyharmat és Győzőpermetezőt, továbbá a gumitömlőnek tartósabb s a permetezőhöz szükséges sárgaréz csigatekeres tömlőt, egyedüli helyi elárusítónál

MÁTHÉI JÁNOS

vizvezetési, légszesz és épület bádogos-vállalatánál Műhely és iroda: Debreczen, Darabos-utca 54.

Telephon 321—692.

Üzlet: Egyház-tér 5. sz. Nagytemplom mellett.

Felvállalja a legmodernebb fürdő berendezések elkészítését, angol closetek csatornázását és minden e szakmába vágó épület és műbádogos munkát jótállás mellett. Javítás jótállás mellett ingyen és csakis az anyag árát számítom fel. Állandóan nagy raktár. 29